

נוהל מוגנות עירוני בגני ילדים

התמודדות עם פגיעה חברתית אלימות פיזית,
אלימות מילולית ופגיעה ברשתות החברתיות

תוכן העניינים:

מטרת הנוהל	<u>03</u>
מונעים אלימות מחזקים שייכות – רציונל הנוהל	<u>04</u>
התמודדות עם התנהגויות חריגות	<u>05</u>
תוכניות חינוכיות עירוניות	<u>06</u>
מדרג פניית הורים לצוות הגנים, משרד החינוך ולרשות המקומית	<u>07</u>
שותפות הורים וטיפול באירועי פגיעה בצוות כשמעורבים הורים	<u>08</u>
טיפול באירועי פגיעה בצוות כשמעורבים הורים במקרה של פגיעה ברשתות חברתיות	<u>09</u>
טיפול באירועי אלימות בגן המעורבים בהם הורים או מבוגרים אחרים	<u>10</u>
מוגנות מינית	<u>11</u>
הגדרות למילים וביטויים בנושא אלימות	<u>12</u>
קישורים לחוזרי מנכ"ל בנושא אלימות	<u>13</u>

מטרת הנוהל

עיריית רעננה, צוותי החינוך והנהגת ההורים
מאמינים כערך עליון בכבוד האדם ושמירה על
חיי חברה הוגנים התורמים לבית הספר ולקהילה.
הנוהל נכתב על מנת לחזק את תחושת המוגנות,
השייכות והכבוד של באי גני הילדים.

מונעים אלימות מחזקים שייכות (רציונל הנוהל)

יצירת אקלים חינוכי מיטבי היא אחריות
משותפת של הצוות החינוכי,
הורי התלמידים וגורמים בקהילה.
כאשר כל אלה יהיו שותפים בתהליכים ליצירת
אקלים חינוכי מיטבי, כך תיגבר הנכונות
לקחת אחריות ביישום תהליכים אלו.

אקלים חינוכי מיטבי בגני הילדים
מתבטא בסביבה רגשית, חברתית
ופדגוגית המבוססת על יחסי אמון,
כבוד הדדי, גבולות ברורים ושיח פתוח
בין ילדים, צוות והורים. אקלים חינוכי
מיטבי מחזק את תחושת המוגנות של
הילדים והצוותים בכך שהוא יוצר
יציבות, ודאות ותמיכה רגשית,
המאפשרת ביטוי עצמי, למידה
והתפתחות מתוך בטחון.

התמודדות עם התנהגויות חריגות

מהי התנהגות חריגה ?

התנהגות החורגת מהנורמות המצופות בגן הילדים ועלולה לפגוע בביטחון, ברווחה הרגשית או באקלים החינוכי, כמו: אלימות פיזית או מילולית כלפי ילדים או מבוגרים בגן, פגיעה ברכוש, התנהגות מסכנת ופגיעה עצמית או באחר, התנהגות בעלת גוון מינית שאינה מותאמת (על בסיס 4.4 ו-4.5 לחוזר מנכ"ל).

תגובה חינוכית מיידית,
מותאמת גיל,
שאינה משפילה.

1

חיזוק גבולות וכללים
ברורים תוך שמירה על
כבוד הילד

2

ניהול שיח רגשי
ותומך עם הילד

3

מעקב ותיעוד
שוטפים

4

ליווי, מעקב והערכה
מתמשכת של יעילות
ההתערבות

5

הפעולות הנדרשות לביצוע :

- איידוע ההורים ושיתופם
- דיווח לגורמי הפיקוח והיועצות מקצועית ראשונית
- בניית תכנית התערבות אישית מותאמת בשיתוף ההורים והמערך התומך של הגן
- הפנייה לגורמים מקצועיים נוספים לצורך הערכה או להתערבות בהתאם לחומרת האירוע (פסיכולוג, פסיכיאטר, נוירולוג)
- כינוס צוות בין-מקצועי במקרים חריגים בעלי אופי משברי לרבות הורי הילד במטרה לעידודם לשיתוף פעולה לקידום תהליך ההתערבות
- השעיה – ככלל אין להשעות ילדים בגן, במקרים חריגים מאוד תישקל השעיה, באישור מנהל המחוז.

תוכניות חינוכיות עירוניות

במטרה לחזק את תחושת המוגנות, השייכות, הערך והכבוד של ילדי הגן ולפתח מיומנויות וכלים לפתרון בעיות וקונפליקטים בין-אישיים, פועלת עיריית רעננה בשיתוף עם משרד החינוך והנהגת ההורים באמצעות:

אמנת תקשורת הורים - גני ילדים

שולחנות עגולים - תבנה תוכנית
בשיתוף ההורים במהלך שנה"ל
תשפ"ו-תשפ"ז.

הפעלת והטמעת נוהל מוגנות עירוני

להתמודדות עם פגיעה חברתית,
אלימות פיזית, מילולית ופגיעה
ברשתות החברתיות.

תכנית לפיתוח חוסן אישי ומיומנויות חברתיות ורגשיות

- תוכנית "דואט" - השפ"ח
בשיתוף מרכז 'דואט' תוכנית
"הכוח לפרוח" - שילוב שיח
כוחות בעשייה החינוכית
- תוכנית "צנצנת גולות סגולות" -
זיהוי שימוש מודע ב"סגולות",
ותרגול במצבי חוסר ויסות
- "למלא את הדלי" - פרויקט
רגשי התנהגותי
- תוכנית מוגנות מינית

מדרג פניית הורים למדרג פניית הורים לצוות הגנים, משרד החינוך ולרשות המקומית

כשיש חילוקי דעות/קונפליקטים בין הורים לבית הספר יש לפנות על-פי המדרג הבא:

רישום ושיבוצי גנים (אופיונאלי) -

1. רשמות
2. מנהלת מדור רישום
3. מנהלת המחלקה

בשעות היול"א -

1. מובילת היול"א
2. מנהל מרחב
3. מנהלת יול"א
4. מנהלת מחלקה

בשעות הבוקר -

1. מנהלת הגן
2. מפקחת
3. משרד החינוך
4. פנייה למוקד גני הילדים

שותפות עם הורים ופגיעה מילולית או פיזית באנשי צוות שמעורבים הורים

קידום קשר ושותפות עם הורים חשוב והכרחי לניהול גני הילדים ולרווחת הצוות החינוכי, ההורים והתלמידים.
קשר המבוסס על כבוד הדדי, אמון ושקיפות יאפשר קשר מיטבי ודיאלוג מקדם.
עיריית רעננה, משרד החינוך והנהגת ההורים יפעלו בכל האמצעים העומדים לרשותם על מנת למנוע ולמגר אלימות כלשהי
כלפי צוותי החינוך ובאי גני הילדים.

עקרונות הטיפול באירוע

- מתן גיבוי מלא לצוות החינוכי מצד הנהלת הגן והרשות
- תיעוד האירוע ודיווח לגורמים המוסמכים.
  - נקיטת צעדים מידיים להפסקת הפגיעה והגנה על הצוות.
  - הבהרת כללי התנהלות מחייבים להורים ולמבוגרים.
  - הפעלת גורמי אכיפה וייעוץ משפטי במידת הצורך, לרבות הוצאת צו מניעה על הטורדה מאיימת
  - ליווי רגשי ומקצועי לאיש/אשת הצוות שנפגעו.

מהי פגיעה בצוות חינוכי?

- פגיעה מילולית: איומים, קללות, השפלות.
- פגיעה פיזית: דחיפה, תקיפה או ניסיון לפגיעה.
- פגיעה מקוונת: פרסומים פוגעניים, הסתה או שיימינג ברשתות החברתיות

שותפות עם הורים וטיפול באירועי פגיעה באנשי צוות שמעורבים הורים

במקרים של פגיעה ברשתות חברתיות:

- יש לפעול להסרת התכנים הפוגעניים (כגון: דרישה מההורים להסרת התכנים הפוגעניים)
- פנייה ישירה באתר הרשת החברתית
- התייעצות עם אגף התקשוב לגבי הסרת התוכן.

לשיקול דעת של עובד ההוראה הנפגע:

הגשת תלונה למשטרה תיעשה על ידי איש צוות חינוך בהתאם לשיקול דעתו.

באפשרותם של מפקח כולל, מנהל מוסד חינוך או איש צוות שנחשפו לאירוע, להגיש תלונה במשטרה על האירוע.

באפשרותו של איש צוות החינוך לפנות באופן עצמאי לרשת החברתית שבה התקיימה הפגיעה, לדווח עליה ולבקש להסירה.

אפשר להיעזר במפקחות משרד החינוך במוקד 105.

טיפול באירועי אלימות בגן המעורבים בהם הורים או מבוגרים אחרים

עיקרונות יסוד :

אפס סובלנות לאלימות כלפי ילדים, צוות חינוכי או מבקרים בגן.
שמירה על ביטחון הילדים והצוות כערך עליון.

שלב ה'

הפניה לגורמי אכיפה או
רווחה – במקרה של אלימות
חמורה או חוזרת

שלב ד'

זימון ההורה/המבוגר לשיחה
רשמית והבהרת גבולות
ההתנהלות.

שלב ג'

עדכון הפיקוח והרשות
המקומית בהתאם לנהלים

שלב ב'

תיעוד מפורט של האירוע
ודיווח לגורמים הממונים.

שלב א'

הפסקה מיידית של האירוע
והרחקת הגורם האלים
מהגן במידת הצורך.

מוגנות מינית

מוגנות מינית בגיל הרך היא ביסוס שפה מוגנת ומניעת מצבי סיכון, תוך התאמה לשלב ההתפתחותי בו הילדים מגלים סקרנות טבעית ומפתחים מודעות ראשונית לגבולות הגוף שלהם.

נקודות מרכזיות:

- חובת נוכחות צוות במרחב: מניעת מצבים של איש צוות יחיד עם ילד/ה במרחב סגור (בשירותים, בהחלפת בגדים או בזמן מנוחה).
- הבחנה בין סקרנות להתנהגות פוגענית: זיהוי והגדרת הגבול בין חקר גוף טבעי ותואם גיל לבין התנהגות מינית מוקדמת או כפייתית.
- מודעות הורים ושפה אחידה: הטמעת שפת המוגנות בשיתוף מלא עם ההורים.

מתוך חוזר מנכ"ל אקלים:

- טיפול באירועים בעלי גוון מיני בגן הילדים: סעיפים 4.3, 4.4 בחוזר מנכ"ל אקלים חינוכי מיטבי.
- הטרדה מינית מילולית: סעיף 3.2 בחוזר.
- טיפול בחשד לאירועי פגיעה מינית של עובדי הוראה בתלמידים: סעיף 3.9 בחוזר.

מונעים אלימות מחזקים שייכות

הגדרות למילים וביטויים בנושא אלימות

סחיום/ סחיטה

לגרום לצוות הגן
לעשות דברים
בניגוד לרצונם
מתוך פחד
מסנקציה פיזית,
רגשית או חברתית

פגיעה ברשת

הטרדה, הפצת
שמועות, השפלה,
לעג, השמצה,
התחזות, הפצת
מידע אישי,
השפלה, הרחקה,
נידוי וחרמה ועוד.

אלימות מילולית

ביטוי בקללות,
אמירות מעליבות,
קריאה בשמות
מעליבים, איומים,
השפלות

אלימות פיזית

התנהגות המפעילה
כוח כנגד מישהו
כגון: יריקות,
חניקות,
צביטות, משיכת
שיער, הכאה,
בעיטות, פגיעה
ברכוש ועוד.

הנחיות חוזרי מנכ"ל משרד החינוך

פגיעת הורים או
מבוגרים אחרים
בצוות החינוכי בגן

קישור לקובץ הנחיות

התמודדות וטיפול
בהתנהגויות חריגות
בגן הילדים

קישור לקובץ הנחיות

יצירת מוגנות ואקלים
בטוח ומיטבי
בגן הילדים

קישור לקובץ הנחיות

! ילדי חינוך מיוחד אין להשעות מגן חובה בחינוך מיוחד אלא במקרים חריגים של סכנה

חוזר מנכ"ל 5.4.4 - הנחיות לטיפול בהתנהגויות חריגות בגן הילדים

